

NOTĂ DE FUNDAMENTARE

la proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului privind stabilirea normelor și procedurilor pentru operațiunile în spațiul aerian U-space

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului privind stabilirea normelor și procedurilor pentru operațiunile în spațiul aerian U-space a fost elaborat de către Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale în colaborare cu Autoritatea Aeronautică Civilă.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Prezentul proiect este elaborat în temeiul prevederilor:

- art. 6 alin. (3) lit. a) și art. 33 alin. (2) din Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 și al Legii nr. 292/2012 pentru ratificarea Acordului privind spațiul aerian comun dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană și statele sale membre, pe de altă parte;
- Anexei III la Acordul privind spațiul aerian comun dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană și statele sale membre, semnat la Bruxelles la 26 iunie 2012 (ratificat prin Legea nr. 292 din 21.12.2012);
- Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la UE (PNA) 2025-2029, Capitolul 14 „Politica de transport”, Anexa A, Acțiunea nr. 177.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

În contextul relației Republicii Moldova cu Uniunea Europeană și al angajamentelor asumate prin Acordul privind Spațiul Aerian Comun între Uniunea Europeană și Republica Moldova (semnat în 2012 și aplicat provizoriu din 2020), Republicii Moldova îi revine obligația de a sigura alinierea treptată a legislației naționale din domeniul aviației civile la acquis-ul comunitar.

Unul dintre actele normative europene relevante în acest sens, și la care Republica Moldova nu este aliniată, e și Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/664 al Comisiei din 22 aprilie 2021 privind un cadru de reglementare pentru U-space (Text cu relevanță pentru SEE), care instituie norme și proceduri pentru desfășurarea în condiții de siguranță a operațiunilor UAS în spațiul aerian U-space, pentru integrarea în siguranță a UAS în sistemul aviatic și pentru furnizarea de servicii U-space.

Menționăm, că norme primare detaliate pentru operarea armonizată a sistemelor de aeronave fără pilot la bord (UAS) și cerințe tehnice minime aplicabile UAS sunt stabilite în Regulamentul privind sistemele de aeronave fără pilot la bord din Anexa nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. 949/2022 prin care au fost transpuse prevederile Regulamentului delegat (UE)

2019/945 al Comisiei din 12 martie 2019 privind sistemele de aeronave fără pilot la bord și operatorii de sisteme de aeronave fără pilot la bord din țări terțe. Iar numărul tot mai mare de UAS în afara razei vizuale, inițial la un nivel foarte scăzut, prezintă riscuri pentru siguranță, securitate, protecția vieții private și mediu. În anumite zone, cum ar fi îndeosebi cele cu un număr preconizat mare de operațiuni simultane ale UAS sau zone în care UAS operează alături de aeronave cu pilot la bord, integrarea în condiții de siguranță, de securitate și de eficiență a UAS în spațiul aerian necesită introducerea unor norme și proceduri specifice suplimentare aplicabile operațiunilor lor și organizațiilor implicate în respectivele operațiuni, precum și un grad ridicat de automatizare și digitalizare. Republica Moldova, preluând practica statelor membre pot impune condiții specifice aplicabile anumitor operațiuni UAS sau tuturor sau pot permite numai accesul UAS echipate cu anumite caracteristici tehnice. În acest scop, proiectul național stabilește un set minim de cerințe pentru operațiunile UAS din anumite zone geografice UAS, care se numește spațiu aerian U-space în sensul regulamentului. Accesul operatorilor UAS la spațiul aerian U-space ar trebui condiționat de utilizarea anumitor servicii („servicii U-space”) care fac posibilă gestionarea în condiții de siguranță a unui număr mare de operațiuni UAS, cu respectarea totodată a cerințelor aplicabile în materie de securitate și de protecție a vieții private.

Proiectul prevede intrarea în vigoare la expirarea a douăsprezece luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, termen acordat pentru familiarizarea industriei cu noile cerințe prin perioade de tranziție, ghiduri și training-uri, prin informarea clară a operatorilor, producătorilor și autorităților.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Prin proiectul național se urmărește:

- alinierea la standardele europene;
- cerințe minime pentru operatorii UAS și pentru furnizorii de servicii U-space în ceea ce privește echipamentele și performanța UAS, precum și serviciile furnizate în spațiul aerian U-space, în scopul de a garanta siguranța operațiunilor în spațiul aerian respectiv;
- norme armonizate pentru operațiunile UAS în spațiul aerian U-space, pentru serviciile standardizate furnizate operatorilor UAS, precum și pentru metodele de conectivitate între furnizorii de servicii de informații comune, furnizorii de servicii U-space, furnizorul de servicii de trafic aerian și operatorii UAS, pentru a se asigura funcționarea în condiții de siguranță, de securitate și de eficiență a UAS, facilitându-se în același timp libera circulație a serviciilor legate de UAS, precum și a furnizorilor de servicii U-space;
- cerințe privind spațiul aerian U-space, inclusiv servicii U-space suplimentare;
- proceduri de coordonare și mijloace de comunicații specifice între unitățile de servicii de trafic aerian, furnizorii de servicii U-space și operatorii UAS relevanți;
- cerințe pentru protocoale de comunicații deschise, interoperabile și comune între autorități, furnizori de servicii și operatori UAS, precum și cerințe referitoare la calitatea, latența și

protecția datelor pentru informațiile schimbate, necesare pentru desfășurarea unor operațiuni sigure și interoperabile în spațiul aerian U-space;

- norme care să prevadă o semnalizare eficientă a prezenței aeronavelor cu pilot la bord cu ajutorul tehnologiilor de supraveghere pentru a permite aeronavelor fără pilot la bord să opereze în condiții de siguranță alături de aeronavele cu pilot la bord în spațiul aerian U-space etc.

Regulamentul include mai multe anexe care stabilesc:

- Anexa nr. 1: criterii pentru definirea capabilităților, cerințelor de performanță, condițiilor operaționale și constrângerilor de spațiu aerian.
- Anexa nr. 2: prevederi privind publicarea informațiilor comune (CIS) etc.
- Anexa nr. 3: cerințe privind calitatea datelor, latență și protecția datelor.
- Anexa nr. 4: conținutul cererii de autorizare de zbor UAS (informațiile pe care operatorul trebuie să le furnizeze).
- Anexa nr. 5: schimbul de date operaționale între furnizorii de servicii U-space și furnizorii de servicii de trafic aerian (USSP și ATS) etc.
- Anexa nr. 6 și anexa nr. 7: modele de certificate pentru USSP și, respectiv, CISP.
- Apendice (tabel) care enumeră ce servicii se aplică în fiecare clasă de spațiu aerian.

Important de menționat este și faptul că prin alinierea la prevederile actului UE se urmărește inclusiv și avansarea gradului de armonizare a cadrului normativ pentru întreg domeniul ce vizează operarea aeronavelor fără pilot la bord. Normele primare fiind instituite la nivel UE prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 923/2012 al Comisiei; Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/947; Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 923/2012 al Comisiei, acestea fiind transpuse la nivel național prin Cerințele Tehnice „Specificații esențiale privind regulile aerului” CT-SERA; Regulamentul privind sistemele de aeronave fără pilot la bord, la Anexa nr. 2, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 949/2022; și respectiv Regulamentul privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative pentru furnizorii de management al traficului aerian și serviciilor de navigație aeriană, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 119/2023.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Nu există opțiuni alternative

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Modernizarea/ajustarea infrastructurii ATM (Air Traffic Management) – pentru interoperabilitatea între sistemele tradiționale și cele U-space.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Nu este identificat un impact financiar.
4.3. Impactul asupra sectorului privat
Crearea unui cadru clar atrage investiții în servicii comerciale UAS (livrări, inspecții, agricultură de precizie, filmări etc.). Interoperabilitatea între sistemele tradiționale și cele U-space și crearea premiselor pentru integrarea deplină a dronelor în sistemul european de management al traficului aerian.
4.4. Impactul social
Creșterea încrederii publicului în utilizarea dronelor, datorită respectării reglementărilor și transparenței operaționale.
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
Nu are impact asupra datelor cu caracter personal. Implementarea și aplicarea prevederilor prezentului Regulament se realizează în deplină conformitate cu normele aplicabile privind confidențialitatea, protecția datelor cu caracter personal și protecția informațiilor clasificate potrivit legislației corespunzătoare.
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
Nu are impact asupra echității și egalității de gen
4.5. Impactul asupra mediului
Reducerea poluării și a amprente de carbon prin utilizarea dronelor electrice în locul vehiculelor convenționale.
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Alte impacturi nu au fost identificate.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
Prezentul proiect transpune Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/664 al Comisiei din 22 aprilie 2021 privind un cadru de reglementare pentru U-space (Text cu relevanță pentru SEE), nr. CELEX: 32021R0664, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 139, 23 aprilie 2021. În acest sens a fost elaborat și completat Tabelul de concordanță corespunzător rigorilor Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, precum și a Hotărârii Guvernului nr. 1171/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene.
5.1. Măsurile normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
<i>a) obiectivele actului juridic al UE:</i>

- Asigură coexistența sigură și eficientă a aeronavelor cu pilot și fără pilot.
- Creează un cadru comun pentru operarea UAS în zone special desemnate (U-space airspace).
- Introduce reguli clare și armonizate pentru toate statele membre UE și SEE.
- Definește rolurile și responsabilitățile operatorilor de drone, furnizorilor de servicii U-space (USSP), furnizorului de servicii de informații comune (CISP) și autorităților competente.

b) gradul de transpunere a actului juridic al UE, precizându-se dacă transpunerea este totală, parțială sau selectivă:

Proiectul național asigură **transpunerea totală a actului UE**.

c) argumentarea introducerii unor reglementări care nu sunt prevăzute expres în actul juridic al UE și/sau care depășesc cerințele minime stabilite de acesta:

-

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

-

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul cu privire la inițierea elaborării proiectului a fost plasat pe portalul guvernamental particip.gov.md, la adresa - https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/15291.

Proiectul a fost consultat și avizat cu părțile interesate și implicate în conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017 privind actele normative. Informația privind rezultatele avizării a fost inclusă în Sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor.

7. Concluziile expertizelor

a) Constatările expertizei anticorupție

Proiectul a fost supus expertizei anticorupție în conformitate cu prevederile art. 35 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

Informația privind rezultatele expertizei anticorupție urmează a fost inclusă în Sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor urmare recepționării raportului anticorupție.

b) Constatările expertizei de compatibilitate

Proiectul a fost supus expertizei de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene în conformitate cu prevederile art. 36 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative fiind solicitată expertiza Centrului de Armonizare a Legislației.

Informația privind rezultatele expertizei a fost inclusă în Sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor.

c) Constatările expertizei juridice

Proiectul a fost supus expertizei juridice conform art. 37 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

Informația privind rezultatele expertizei juridice a fost inclusă în Sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

După aprobarea prezentului proiect de hotărâre de Guvern, urmează a fi elaborate acte procedurale privind stabilirea zonelor U-Space și de certificare/desemnare a furnizorilor de servicii U-space. La etapa de elaborare a actelor procedurale, acestea vor fi consultate cu toate instituțiile/autoritățile de competență.

9. Măsuri necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Prin hotărârile Guvernului, Republica Moldova se aliniază la Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/664 al Comisiei din 22 aprilie 2021 privind un cadru de reglementare pentru U-space.

Viceprim-ministru, ministru

Vladimir BOLEA